Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Comunicarea în materie de drepturi fundamentale și stat de drept”

(aviz din proprie inițiativă)

(2023/C 100/04)

Raportor: **Cristian PÎRVULESCU**

Coraportor: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Decizia Adunării Plenare	20.1.2022
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie
Data adoptării în secțiune	23.11.2022
Data adoptării în sesiunea plenară	14.12.2022
Sesiunea plenară nr.	574
Rezultatul votului (voturi pentru/ voturi împotrivă/abțineri)	199/3/4

1. **Concluzii și recomandări**

1.1. Uniunea Europeană se întemeiază pe valori comune, astfel cum se prevede la articolul 2 din TUE: valorile demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, drepturilor omului, pluralismului, nediscriminării, toleranței, justiției, solidarității și egalității între bărbați și femei. Statul de drept și drepturile omului fac parte din identitatea europeană.

1.2. În plus, Carta drepturilor fundamentale, un document esențial și obligatoriu, stipulează că Uniunea este întemeiată pe valorile indivizibile și universale ale demnității umane, libertății, egalității și solidarității, și că aceasta se întemeiază pe principiile democrației și statului de drept ([1]). Consolidarea aplicării Cartei este atât o obligație, cât și o modalitate semnificativă de a proteja oamenii și de a îi face conștienți de importanța statului de drept și a protecției drepturilor fundamentale. Deși sprijină toate eforturile depuse în cadrul acestor dimensiuni, Comitetul subliniază nevoia ca toate instituțiile UE să comunice în mod activ și direct cu publicul larg. Statul de drept și drepturile fundamentale sunt cruciale și trebuie să devină parte a culturii civice și democratice comune pe continent.

1.3. Comisia de la Veneția a Consiliului Europei oferă o descriere clară a principiilor esențiale acoperite de statul de drept: legalitatea, securitatea juridică, prevenirea abuzului de putere, egalitatea în fața legii și nediscriminarea, precum și accesul la justiție ([2]). Acestea sunt criterii clare pentru evaluarea conformității oricărei acțiuni a statului cu principiile statului de drept și au fost aprobate de Curtea de Justiție ([3]).

1.4. CESE îndeamnă toate instituțiile UE să arate toleranță zero față de încălcarea statului de drept în statele membre. UE are datoria legală de a menține statul de drept și protecția drepturilor fundamentale, indiferent de intențiile diverșilor actori politici care ar putea acționa în contradicție cu respectivul obiectiv.

([1]) Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012, p. 391), Preambul.

([2]) Comisia de la Veneția a Consiliului Europei, „*The Rule of Law Checklist*” (Lista de verificare a îndeplinirii criteriilor privind statul de drept), adoptată în cadrul celei de-a 106-a sesiuni plenare, 2016.

([3]) Hotărârea din 16 februarie 2022, Polonia/Parlamentul și Consiliul, C-157/21, EU:C:2022:98, punctul 325.

1.5. CESE atrage atenția asupra hotărârii Curții conform căreia bugetul este unul dintre instrumentele care au ca efect practic obligația tuturor statelor membre de a respecta valorile fundamentale ale UE, inclusiv statul de drept și respectarea drepturilor omului ([4]).

1.6. Raportul anual al Comisiei Europene privind statul de drept este un instrument valoros care poate preveni regresul în ceea ce privește democrația, statul de drept și protecția drepturilor fundamentale. Totuși, acesta trebuie reformat pentru a-și atinge obiectivele. Raportul ar trebui ajustat pentru a include toate valorile prevăzute la articolul 2 din TUE, acțiunile în justiție și/sau financiare atunci când recomandările specifice fiecărei țări nu sunt abordate pe deplin, precum și un al cincilea pilon dedicat monitorizării evoluțiilor naționale legate de spațiul civic ([5]).

1.7. CESE a subliniat deja că societatea civilă joacă un rol esențial în menținerea democrației în Europa și că numai o societate civilă puternică și diversă poate apăra democrația și libertatea și poate proteja Europa de autoritarism ([6]). În plus, nu există stat de drept fără democrație și drepturi fundamentale și viceversa; cele trei concepte sunt legate în mod intrinsec ([7]). Prin urmare, CESE îndeamnă toate părțile interesate să nu mai discute pe marginea așa-numitei democrații iliberale, chiar și atunci când critică conceptul. Nu există democrație fără principii liberale.

1.8. În eforturile de a face statul de drept o realitate mai tangibilă, ar trebui implicate mai multe părți interesate: partenerii sociali, organizațiile profesionale, cum ar fi Barourile, precum și organizațiile de bază care lucrează cu persoane și comunități vulnerabile expuse unui risc mai ridicat de prejudiciere, de dezavantajare și de discriminare.

1.9. Statul de drept și drepturile omului pot fi percepute de unii ca fiind idei excesiv de abstracte și distante, înțesate de expresii și concepte juridice. Comunicarea eficace în materie de stat de drept necesită concentrarea pe valori comune și pe concepte de echitate și justiție inteligibile. A spune o poveste umană arătând chipul uman și persoana din spatele dovezilor, precum și statisticile, pot ajuta, de asemenea.

1.10. CESE solicită statelor membre să integreze statul de drept și drepturile fundamentale în școli și în învățământul superior. Educația civică ar trebui să fie obligatorie, să înceapă cât mai timpuriu posibil și să fie predată pe parcursul unui număr semnificativ de ani. În plus, trebuie asigurate resurse europene și naționale pentru formarea adecvată a cadrelor didactice responsabile de educația civică.

1.11. Cadrul pentru drepturile omului se bazează pe principiul responsabilității și, prin urmare, necesită măsuri pentru a identifica cine este responsabil pentru ce rezultat și a identifica schimbările dezirabile în materie de politică. De asemenea, este important să se identifice chestiuni de amplu interes pentru publicul larg, cum ar fi accesul la energie, transport, egalitate regională, muncă, locuințe, asistență medicală și diverse alte servicii publice, la nivel local, regional și național.

1.12. Protecția drepturilor omului și statul de drept sunt consolidate de un stat puternic al bunăstării, indiferent de diversele forme pe care acesta le poate lua în întreaga Europă. Această interconectare este recunoscută de Pilonul european al drepturilor sociale, un instrument politic esențial pentru construirea unei Uniuni mai incluzive.

1.13. Mișcările de la nivel local și persoanele cu experiența trăită a sărăciei trebuie să fie în centrul apărării democratice a drepturilor omului. Nu există o modalitate mai bună de a apăra drepturile omului, în special drepturile sociale, decât ca vocile persoanelor celor mai afectate de inegalitate, sărăcie și excluziune socială să se facă auzite în spațiile publice și în dezbaterile politice.

([4]) Hotărârea Polonia/Parlamentul și Consiliul, C-157/21, punctele 130-131; Hotărârea din 16 februarie 2022, Ungaria/Parlamentul și Consiliul, C-156/21, EU:C:2022:97, punctele 116-117.

([5]) Laurent Pech și Petra Bard, „Rule of Law Report and the EU Monitoring and Enforcement of Article 2 TEU Values" (Raport privind statul de drept și monitorizarea și aplicarea de către UE a valorilor prevăzute la articolul 2 din TUE), Raport pentru Comisia pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne și pentru Comisia pentru afaceri constituționale ale Parlamentului European, februarie 2022, p. 12-13.

([6]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „O democrație rezilientă cu ajutorul unei societăți civile puternice și diverse"(aviz din proprie inițiativă) (JO C 228, 5.7.2019, p. 24).

([7]) Avizul Comitetul Economic și Social European – Mecanismul european de control al respectării statului de drept și a drepturilor fundamentale (aviz din proprie inițiativă) (JO C 34, 2.2.2017, p. 8).

2. **Observații generale**

2.1. CESE reamintește poziția exprimată în avizul său SOC/598 (2018): „Statul de drept se află într-o relație interdependentă și indisolubilă cu garanțiile care protejează democrația pluralistă și respectarea drepturilor fundamentale. Statul de drept asigură respectarea de către guverne a standardelor în materie de drepturi fundamentale, iar democrația pluralistă garantează că guvernele pun în aplicare politici care cresc bunăstarea întregii populații. Respectarea statului de drept nu garantează, în sine, că legislația respectă drepturile fundamentale, nici că este adoptată printr-un proces legitim și favorabil incluziunii, bazat pe dezbatere și participare publică bine informate, pluraliste și echilibrate. Pentru a evita o simplă «aplicare a legii», este necesar să se respecte, pe lângă statul de drept, drepturile fundamentale și standardele democrației pluraliste” ([8]).

2.2. Astfel cum se observă în rapoartele din 2021 și din 2022 ale Comisiei privind statul de drept, păstrarea încrederii cetățenilor în instituțiile publice și în statul de drept necesită, printre altele, existența unui sistem judiciar independent, cu un control jurisdicțional efectiv pentru a asigura respectarea dreptului UE, un angajament public ferm de luptă împotriva corupției și de asigurare a responsabilității democratice, pluralismul și libertatea mass-mediei, inclusiv transparența în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei, mecanisme constituționale și instituționale transparente pentru a asigura un sistem de control și echilibru, cu participarea activă a societății civile, precum și consolidarea cooperării internaționale pentru dezvoltare durabilă, drepturile omului, democrație și statul de drept ([9]). În raportul din 2022, Comisia subliniază și amenințările semnificative la adresa valorilor UE și a ordinii bazate pe norme ale agresiunii Rusiei împotriva Ucrainei, o agresiune care încalcă grav dreptul internațional și principiile Cartei ONU și subminează democrația, precum și statul de drept, pe lângă securitatea și stabilitatea europeană și mondială ([10]).

2.3. Nicio normă democratică și reprezentativă nu poate fi invocată pentru a legitima încălcarea statului de drept și a drepturilor fundamentale. Instituțiile UE și, mai ales, Comisia Europeană trebuie să utilizeze toate instrumentele de care dispun pentru a restabili integritatea principiilor UE.

2.4. Prin monitorizarea situației de pe teren, organizațiile societății civile și apărătorii drepturilor omului joacă un rol esențial, în special atunci când statul de drept se deteriorează și drepturile omului sunt atacate ([11]). Guvernele autoritare amenință organizațiile societății civile nu numai prin restrângerea și deplasarea spațiilor disponibile pentru activitățile lor, ci și prin amenințări și persecuții personale, restricții financiare sau protecție inadecvată împotriva atacurilor fizice sau verbale ([12]).

2.5. După cum s-a menționat anterior, capacitatea generală a organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului de a funcționa în limita cadrului Cartei drepturilor fundamentale ar trebui consolidată semnificativ printr-un pachet care să includă formare și transfer de cunoștințe, sprijin organizatoric și financiar și protecție împotriva atacurilor și campaniilor negative ([13]). În acest sens, CESE încurajează Comisia să propună o strategie cuprinzătoare privind societatea civilă europeană pentru a ghida colaborarea, eforturile de consolidare a capacităților și comunicarea eficace în materie de stat de drept și drepturi fundamentale.

2.6. CESE consideră că activitatea organizațiilor societății civile și a apărătorilor drepturilor omului este esențială pentru a ajuta grupurile vulnerabile să facă față provocărilor grave la adresa siguranței, bunăstării și demnității lor. Toți oamenii s-ar putea afla într-o situație de vulnerabilitate într-o zi. În multe cazuri, sursele vulnerabilității se suprapun și conduc la marginalizare structurală și discriminare.

([8]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția bugetului Uniunii în cazul unor deficiențe generalizate în ceea ce privește statul de drept în statele membre [COM(2018) 324 final – 2018/0136 (COD)] (JO C 62, 15.2.2019, p. 173).

([9]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Raportul din 2021 privind statul de drept –Situația statului de drept în Uniunea Europeană [COM(2021) 700 final].

([10]) Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Raportul din 2022 privind statul de drept –Situația statului de drept în Uniunea Europeană [COM(2022) 500 final].

([11]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu „Consolidarea în continuare a statului de drept în cadrul Uniunii – Situația actuală și posibile etape ulterioare” [COM(2019) 163 final] (JO C 282, 20.8.2019, p. 39).

([12]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Populismul și drepturile fundamentale – zonele suburbane și rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 97, 24.3.2020, p. 53), punctul 1.6.

([13]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Strategie pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE [COM(2020) 711 final] (JO C 341, 24.8.2021, p. 50).

2.7. Statul de drept și protecția drepturilor fundamentale ar trebui să fie asigurate în ceea ce privește democrația, în special promovarea alegerilor libere și corecte și a unei participări democratice puternice ([14]). Cei care sunt în măsură să conteste statul de drept acționează și împotriva opoziției politice și a mass-mediei independente. Planul de acțiune al UE privind democrația este un pas necesar în această direcție.

2.8. Partenerii sociali joacă un rol important în comunicarea în materie de stat de drept și drepturi fundamentale. Toate locurile de muncă sunt afectate de deteriorarea climatului politic și juridic dintr-o țară. Întreprinderile, IMM-urile și întreprinderile sociale nu pot funcționa în mod eficient dacă nu sunt instituite sisteme de protecție a statului de drept și a drepturilor fundamentale. Partenerii sociali ar trebui să se angajeze să acționeze pentru a le îmbunătăți integritatea și eficacitatea. Lucrătorii trebuie să fie liberi să formeze și să adere la organizațiile sindicale alese de ei, iar organizațiile respective trebuie să poată funcționa liber ([15]). Lucrătorii și angajatorii au dreptul de a negocia și de a încheia convenții colective și de a recurge, în caz de conflicte de interese, la acțiuni colective pentru apărarea intereselor, inclusiv la grevă ([16]).

2.9. Agenția pentru Drepturi Fundamentale are o capacitate semnificativă de a colecta informații relevante. Aceasta a construit deja o vastă bază de cunoștințe pe care o pot utiliza toți actorii interesați. Expertiza sa este solidă și ar trebui să ofere baza pentru consolidarea dimensiunii sale de comunicare. Agenției ar trebui să i se ofere mai multe resurse pentru a se implica în comunicarea publică în toate țările membre ale UE. Este nevoie de mai multă cooperare cu instituții specializate, cum ar fi Consiliul Europei și Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODHIR).

2.10. UE este, de asemenea, un actor global, a cărui responsabilitate de a respecta statul de drept și drepturile fundamentale este elementul central pentru identitatea și rolul său internațional. Toate politicile, programele, instrumentele și acțiunile externe ar trebui să-și reflecte centralitatea pentru UE și importanța pentru o lume democratică și pașnică.

3. **Observații specifice**

3.1. *Discursuri și încadrări pozitive*

3.1.1. Educația civică cu privire la principiile democrației, drepturile fundamentale și statul de drept ar trebui consolidată la toate nivelurile. De asemenea, Comisia ar trebui să continue promovarea sensibilizării publicului printr-o agendă de comunicare ambițioasă ([17]).

3.1.2. Mitul fondator al UE nu mai este suficient pentru a-i atrage pe europeni. UE ar trebui să propună discursuri despre un viitor dezirabil și să reînsufletească principiile-cheie care au jucat un rol major în proiectul european ([18]), inclusiv statul de drept și drepturile omului. Acest lucru este deosebit de important în contextul agresiunii militare ruse împotriva Ucrainei.

3.1.3. Cadrul pentru drepturile omului se bazează pe principiul responsabilității și, prin urmare, necesită măsuri pentru a identifica cine este responsabil pentru ce rezultat și care sunt schimbările dezirabile în materie de politică. De asemenea, este important să se identifice chestiuni de amplu interes pentru publicul larg, cum ar fi accesul la transport, energie, locuințe, asistență medicală și diverse alte servicii publice, la nivel local, regional și național. Trebuie să trecem dincolo de criticarea situației care nu respectă standardele privind drepturile omului și să descriem viitorul la a cărui construcție pot contribui statul de drept și drepturile omului prin inspirarea unor asocieri pozitive în mintea oamenilor ([19]).

([14]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de acțiune pentru democrația europeană [COM(2020) 790 final] (JO C 341, 24.8.2021, p. 56).

([15]) Articolul 8 alineatul (1) din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

([16]) Articolul 28 din EU Carta drepturilor fundamentale.

([17]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind Planul de acțiune pentru democrația europeană [COM(2020) 790 final] (JO C 341, 24.8.2021, p. 56).

([18]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Populismul și drepturile fundamentale – zonele suburbane și rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 97, 24.3.2020, p. 53).

([19]) FRA, „10 principii de bază pentru o comunicare eficace în materie de drepturile omului”, 2018; Rețeaua europeană a instituțiilor naționale din domeniul drepturilor omului, „Tips for Effective Messaging about Economic & Social Rights” (Sfaturi pentru transmiterea unor mesaje eficace în materie de drepturi economice și sociale), 2019.

3.1.4. Nu există stat de drept fără democrație și drepturi fundamentale și viceversa; cele trei concepte sunt legate în mod intrinsec ([20]). Prin urmare, CESE îndeamnă toate părțile interesate să nu facă trimitere la așa-numita democrație iliberală, chiar și atunci când fac acest lucru pentru a critica conceptul. Nu există democrație fără principii liberale. Democrația iliberală nu este o alternativă la democrației, nici o formă diluată a acesteia. Democrația iliberală nu este democrație.

3.2. *Politicile necesare și domeniile de politică relevante*

3.2.1. După cum a observat CESE anterior, există o corelație între lipsa percepută de oameni sau reală a beneficiilor de pe urma prosperității economice, pe de o parte, și atitudinile negative față de instituțiile publice și principiile fundamentale, pe de altă parte ([21]).

3.2.2. Apărarea drepturilor omului și a statului de drept necesită măsuri pentru a identifica politicile care pot îmbunătăți viața de zi cu zi a oamenilor.

3.2.3. Protecția drepturilor omului și statul de drept sunt consolidate de un stat puternic al bunăstării, indiferent de diversele forme pe care acesta le poate lua în întreaga Europă. Această interconectare este recunoscută de Pilonul european al drepturilor sociale, un instrument politic esențial pentru construirea unei Uniuni mai incluzive ([22]). Lucrătorii trebuie să aibă dreptul la salarii echitabile, care să le asigure un nivel de trai decent (principiul 6 al Pilonului), iar orice persoană care nu dispune de resurse suficiente trebuie să aibă dreptul la un venit minim adecvat care să îi asigure un trai demn în toate etapele vieții și dreptul de acces efectiv la bunuri și servicii de facilitare (principiul 14) ([23]).

3.2.4. Pandemia de COVID-19 reamintește importanța unui sistem public de îngrijiri de sănătate universal, accesibil și echitativ. CESE reiterează poziția exprimată în avizul SOC/691 (2022): „UE și statele sale membre ar trebui să se implice într-o reflecție societală profundă privind originile crizei și privind motivele pentru care majoritatea sistemelor europene de sănătate au fost pe cale să se prăbușească din cauza pandemiei. Anii de politici de austeritate au condus la o tendință generală de renunțare la investițiile în sectorul sănătății și în alte sectoare sociale esențiale (asistența pentru persoanele dependente și vulnerabile, aziluri etc.), creând o bombă cu ceas care a explodat la apariția unei provocări sanitare majore” ([24]).

3.2.5. Pandemia nu este singura criză care afectează drepturile fundamentale. Războiul din Ucraina pune în pericol milioane de persoane din Ucraina și din întreaga lume. Schimbările climatice și provocările și dezastrele asociate acestora, cum ar fi incendiile de pădure, afectează în mod direct oamenii de pe întregul continent. Mulți europeni se confruntă cu creșterea prețurilor la energie. Instrumentele de acțiune ale Europei ar trebui actualizate și adaptate în consecință.

3.2.6. Politicile, în special politicile de reformă economică, ar trebui să se bazeze pe evaluări sistematice *ex ante* și *ex post* ale impactului asupra drepturilor omului ([25]), pentru a facilita dezbateri în cunoștință de cauză și incluzive, la nivel european și național, cu privire la arbitrare și la ajustarea opțiunilor politice ([26]).

([20]) Avizul Comitetul Economic și Social European – Mecanismul european de control al respectării statului de drept și a drepturilor fundamentale (aviz din proprie inițiativă) (JO C 34/8, 2.2.2017, p. 1).

([21]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Populismul și drepturile fundamentale – zonele suburbane și rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 97, 24.3.2020, p. 53).

([22]) Comisia Europeană, Pilonul european al drepturilor sociale în 20 de principii.

([23]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Pentru o directivă-cadru europeană privind venitul minim” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 190, 5.6.2019, p. 1).

([24]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Impactul COVID-19 asupra drepturilor fundamentale și a statului de drept în întreaga UE și viitorul democrației” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 275, 18.7.2022, p. 11).

([25]) Expertul independent al ONU privind efectele datoriei externe și ale altor obligații financiare internaționale conexe ale statelor asupra exercitării depline a tuturor drepturilor omului, în special a drepturilor economice, sociale și culturale, „Guiding Principles for human rights impact assessments for economic reform policies” (Principii directoare pentru evaluările impactului asupra drepturilor omului în cazul politicilor de reformă economică), doc. ONU, A/HRC/40/57, 19 decembrie 2018.

([26]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Populismul și drepturile fundamentale – zonele suburbane și rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 97, 24.3.2020, p. 53).

3.2.7. Ar trebui să se pună un accent mai mare pe capitolul III (egalitatea) și pe capitolul IV (solidaritatea) din Carta drepturilor fundamentale, ca elemente esențiale ale acreditărilor democratice și bazate pe valoare ale UE ([27]). Toate drepturile omului recunoscute în Cartă sunt indivizibile, interdependente și la fel de importante. După cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului într-un caz istoric, nu există o diviziune etanșă între drepturile socioeconomice și drepturile civile și politice ([28]).

3.2.8. Ar fi de dorit continuarea cooperării dintre instituțiile UE și statele membre pentru a se asigura că toți cetățenii și rezidenții se bucură de toate drepturile recunoscute în Convenția europeană a drepturilor omului, în Carta socială europeană (în formele sale multiple) și în convențiile relevante ale ONU privind drepturile omului. CESE solicită Comisiei și statelor membre să țină seama în mod corespunzător de Pilonul european al drepturilor sociale și de Carta socială europeană în momentul elaborării, interpretării și punerii în aplicare a dreptului UE.

3.2.9. CESE solicită tuturor statelor membre să semneze și să ratifice Carta socială europeană din 1996 (revizuită) și să accepte procedura de depunere a plângerilor colective a Comitetului european pentru drepturile sociale.

3.2.10. CESE sprijină inițiativa Comisiei de a permite adoptarea unor măsuri economice corective la adresa statelor membre care încalcă în mod grav și persistent valorile enumerate la articolul 2 din TUE ([29]). „Comisia trebuie să aloce resurse umane și financiare adecvate și să urmărească în mod constant semnele unor potențiale încălcări. Procedând astfel, Comisia trebuie să aplice criterii strict obiective și să examineze încălcările în același mod în toate statele membre” ([30]).

3.3. *Apărarea democratică a drepturilor omului și importanța experienței trăite*

3.3.1. Potrivit unui sondaj amplu realizat de Agenția pentru Drepturi Fundamentale, aproape nouă din zece persoane din UE consideră că drepturile omului sunt importante pentru crearea unei societăți mai echitabile ([31]). Europenii cred că drepturile omului pot juca un rol semnificativ în viața lor.

3.3.2. Pentru ca drepturile omului să devină reale în întreaga Europă, este nevoie de măsuri pentru a evidenția modul în care drepturile omului – de exemplu drepturile sociale, cum ar fi munca, securitatea socială, locuințele, educația și îngrijirile de sănătate – pot face diferența pentru toți în viața lor de zi cu zi, în locurile care contează cel mai mult pentru ei, în comunitățile lor locale ([32]).

3.3.3. Mișcările de la nivel local și persoanele cu experiența trăită a sărăciei trebuie să fie în centrul apărării democratice a drepturilor omului. Nu există o modalitate mai bună de a apăra drepturile omului, în special drepturile sociale, decât ca vocile persoanelor celor mai afectate de inegalitate, sărăcie și excluziune socială să se facă auzite în spațiile publice și în dezbaterile politice. A spune o poveste umană și a arăta chipul uman și persoana din spatele dovezilor, precum și statisticile, pot ajuta, de asemenea. Luarea în serios a drepturilor sociale necesită nu numai politici diferite, ci și procese mai incluzive pentru a le gestiona ([33]).

3.3.4. Societatea europeană nu își poate permite o alegere binară frauduloasă între drepturi și democrație. Menținerea drepturilor omului necesită popularizarea acestora prin construirea și păstrarea unei mișcări care să promoveze drepturile la nivel local, național și global.

([27]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Strategie pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE [COM(2020) 711 final] (JO C 341, 24.8.2021, p. 50).

([28]) Hotărârea Airey împotriva Irlandei, Fond, cererea nr. 6289/73 (1979), Hotărârea CEDO din 9 octombrie 1979, punctul 26.

([29]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Impactul COVID-19 asupra drepturilor fundamentale și a statului de drept în întreaga UE și viitorul democrației” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 275, 18.7.2022, p. 11).

([30]) Avizul Comitetului Economic și Social European privind „Statul de drept și fondul de redresare” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 194, 12.5.2022, p. 27).

([31]) FRA, „Many Europeans believe human rights can build a fairer society but challenges remain” (Mulți europeni cred că drepturile omului pot construi o societate mai echitabilă, dar provocările rămân), comunicat de presă, 24 iunie 2020.

([32]) Casla, Koldo și Barker, Lyle, „Human Rights Local” (Drepturile omului la nivel local), *Human Rights Centre blog (Blogul Centrului pentru drepturile omului) – Universitatea din Essex*, 17 ianuarie 2022.

([33]) Casla, Koldo, „Nothing about us, without us, is really for us” (Nimic despre noi, fără noi, nu este într-adevăr pentru noi), *Global Policy*, 14 octombrie 2019.

3.3.5. Grupurile societății civile trebuie să conducă acest proces, iar autoritățile publice din UE și din statele membre trebuie să faciliteze apărarea democratică a drepturilor omului, acționând în mod transparent și respectând rolul societății civile de a le trage la răspundere. Instituțiile naționale pentru drepturile omului ar trebui să fie consolidate și să sensibilizeze cetățenii cu privire la posibilele căi de atac.

Bruxelles, 14 decembrie 2022.

Președinta
Comitetului Economic și Social European
Christa SCHWENG